

TÁJÉKOZTATÓ

A

**NÉPI ÉPÍTÉSZETI PROGRAM KERETÉBEN
NÉPI ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK MEGÚJULÁSÁT
TÁMOGATÓ SZAKMAI ELŐKÉSZÍTÉSRE
IGÉNYELHETŐ TÁMOGATÁSRÓL**

2023. OKTÓBER

A népi építészeti emlékek és a műemléki értéket képviselő vidéki épített örökség megóvása, megőrzése, fenntartása érdekében a Népi Építészeti Program folytatásáról szóló 1021/2019. (II. 6.) Korm. határozatban foglalt kormányzati szándékkal összhangban – veszélyeztetett népi építészeti örökségünk, a népi műemlékek, a műemléki értéket képviselő vidéki épített örökség megóvása, megőrzése, fenntartása érdekében – a Népi Építészeti Program (a továbbiakban: Program) támogatást nyújt egyedi védelem alatt álló népi építészeti emlékek helyreállításához. Ezen elsődleges célján túl, támogatja a területi védelem alatt álló együttesek meglévő történeti értékeinek megújítását az egyes emlékek felújításán keresztül, amivel hozzájárul a tájegységekre jellemző népi építészeti karaktert hordozó faluképek helyreállításához. **A 1021/2019. (II.6) számú módosított kormányhatározat a Népi Építészeti Program megvalósításával összefüggő szakmai, minőségbiztosítási és egyéb feladatok ellátásával a Teleki László Alapítványt (a továbbiakban: Megvalósító) bízta meg.**

A magyarországi népi építészeti emlék helyreállítását megelőző szakmai dokumentációk elkészítéséhez, valamint épületfelújítási tevékenységgel járó helyreállításához nyújtható támogatás, amely egyedi támogatási kérelem (a továbbiakban: **Támogatási Kérelem**) benyújtásával igényelhető.

Jelen támogatás tájházak részére is elérhető az általános népi építészeti emlékek mellett.

A magyarországi tájházak kiemelkedő értéket képviselnek a népi építészeti emlékek között: egy régió jellemző építésmódját őrzik a magyar nemzet számára. Magyarország Kormánya az emberiség egyetemes értékének tekinti ezen élő emlékeket, ezért javaslatára a 2000. december 28-án a Világörökség Központhoz *A tájház hálózat Magyarországon* címmel bejelentett helyszín felvételt nyert a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékébe. A 2012. január 1-jén hatályba lépett a világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény alapján 2015-ben a jegyzéket felülvizsgálva a *Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről* szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelettel megerősítette az UNESCO világörökség várományosi listájára delegált magyarországi tájházak hálózatát. A Népi Építészeti Program céljainak megvalósításában kiemelt figyelmet fordít ezen örökség megtartására.

A Támogatási Kérelem formai és tartalmi követelményeit, a benyújtás módját, továbbá a bírálat menetét és főbb szempontjait a jelen Tájékoztató és a mellékelt részletes Útmutató együttesen tartalmazza.

Felhívjuk a támogatási lehetőség iránt érdeklődők szíves figyelmét, hogy **a jelen Tájékoztató nem minősül pályázati kiírásnak**, közzétételének célja, hogy felhívja a jogosultak figyelmét a Program megvalósítását szolgáló támogatási lehetőségekre, és segítséget nyújtson az érdemi bírálatot megkönnyítő igénylési dokumentáció összeállításához.

A támogatás célja:

Forrás biztosítása olyan, **Magyarország területén álló népi építészeti emlékek**

- veszélyelhárítását,
- állagmegóvását, valamint
- részleges vagy teljes helyreállítását

megelőző és megalapozó előkészítő dokumentációk, kutatások elkészítéséhez, amelyek az épített örökségnek műemléki értéket képviselő, egyedi védelem alatt álló elemei. A forrás felhasználása ezen elsődleges célja mellett támogatja a területi védelem alatt álló együttesek meglévő egyedi történeti értéket hordozó (jellemzően külső, homlokzati) elemeinek értékőrző-megújító kezdeményezéseinek előkészítését is. A forráson keresztül a Megvalósító célja a hagyományos építészeti értékek megőrzése és helyreállítása a hagyományos építési technikák újraélesztésével.

Értelmező rendelkezések:

- a) **népi építészeti emlék**: a parasztság életformájából adódó, azt szolgáló, a **20. század közepéig egykori falvakban, falusi környezetben épült lakóházak, gazdasági épületek, kismesterségek műhelyei és a falusi közösségek építményei (pl. malom, csárda, tanítói/lelkészi lak, tűzoltószertár, szakrális kisemlékek).**
- b) **egyedi védelem alatt álló épített örökségi elem**: a Miniszterelnökség által a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 71. § (1) bekezdés d) pontja alapján vezetett központi, közhiteles műemléki hatósági nyilvántartásban egyedi műemlékként nyilvántartott örökségi elem, vagy helyi önkormányzati **(településképvédelmi) rendeletben a kérelem benyújtásának napjáig jogerősen megállapított helyi egyedi védelem alatt álló építészeti emlék.**
- c) **területi védelem**: jogszabállyal védetté nyilvánított ingatlanok együttese, mely kiterjedhet
1. a műemléki környezetre (MK);
 2. a műemléki jelentőségű területre (MJT);
 3. a helyi területi védelemre, ezen belül elsősorban
 - 3.a) a településszerkezetre (pl. utcahálózat, telekszerkezet, beépítési mód, az építési vonal, településszerkezeti szempontból jelentős zöldterület vagy növényzet);
 - 3.b) a településképre (külső településkép, belső településkép, utcakép);
 - 3.c) a településkarakterre (a településszerkezet, a településkép elemei, formái, anyagai, színvilága együttesen).
- d) **tájház helyszín**: múzeumi rendeltetésű népi építészeti emlékek, a népi építészet szempontjából jelentős, népi műemlék épületekben berendezett enteriőröket bemutató együttes, amely a tájház hálózat Magyarországon (K) (2000) című – The Network of Rural Heritage Buildings in Hungary (28/12/2000) – eredeti felterjesztésben, valamint a *Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről* szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet 5. számú mellékletben helyrajzi számmal is azonosított, továbbá a Magyarországi Tájházak Központi Igazgatósága adatbázisában szereplő tájház ingatlan. (Ld. *Tájház helyszínek összesített listája*)

Kérelem -nem tájházak esetében- csak olyan ingatlanok esetében fogadható be, amelyek a b) és c) pontok valamelyikének, és az a) pontnak együttesen tesznek eleget. Tehát olyan épület vagy építmény, amely egyedi vagy területi védelem alatt áll és népi építészeti emlék. A két feltétel együttes fennállása szakmai ellenőrzés tárgyát képezi, nem teljesülés esetén a Kérelem elutasításra kerül.

Tájházakra vonatkozó kérelem csak olyan ingatlanok esetében fogadható be, amelyek az a) b) és d) pontoknak együttesen tesznek eleget.

A támogatás igénybevételére jogosultak köre:

A népi építészeti emlékek helyreállítását megelőző szakmai dokumentációk elkészítéséhez igényelhető támogatásra kérelmet nyújthatnak be a védelem alatt álló népi építészeti emlékek **belföldi (magyar) lakóhellyel vagy belföldi tartózkodási hellyel rendelkező természetes és belföldi székhellyel rendelkező jogi személy tulajdonosai, hasznélvezői, vagyongazdái**, a Magyar Állam és kivételes esetben Nemzeti Park, valamint az Önkormányzat tulajdonában álló ingatlanok esetében az ingatlant használók is igényelhetnek támogatást. (a továbbiakban: **Kérelmező**).

Felhívjuk a jogosultak figyelmét arra, hogy a fent meghatározott kérelmezői körön kívül eső (pl. használók) személyek által benyújtott kérelmeket a Megvalósító be sem fogadja. Kivételt képeznek az olyan használók által benyújtott kérelmek, ahol a kérelmet érintő ingatlan magyar állami vagy önkormányzati, illetve nemzeti parki tulajdonban áll. Hasonlóan nem kerülnek befogadásra azok a kérelmek, amelyeket valamely egyházi intézmény tulajdonában álló szakrális emlékre vonatkozóan az önkormányzat nyújtana be. Ebben az esetben a tulajdonos egyházi intézmény jogosult a támogatási kérelem benyújtására.

Nem jogosultak támogatásra:

Lásd Útmutató.

Támogatás összege és mértéke

Nem tájházak esetében:

Az odaítélhető vissza nem térítendő támogatás összege kérelmenként

- **minimum 500 ezer – maximum 2 millió Ft.**

A támogatás mértéke természetes személyek és önkormányzatok (ideértve a kisebbségi önkormányzatokat is) esetén a tevékenység megvalósítása során felmerülő összköltség legfeljebb 80%-a, egyéb esetben legfeljebb 50%-a.

A támogatás folyósítása – a megvalósítás ütemének megfelelően – támogatási előleg formájában egy, vagy több részletben történik, amelyek elszámolásakor a támogatásintenzitás betartása kötelező.

A támogatási előleggel való elszámolás bármely hiányossága esetén az Áht alapján az Ávr. szerint számított kamattal növelt visszafizetési kötelezettség keletkezhet.

Tájházak esetében:

Az odaítélhető vissza nem térítendő támogatás összege kérelmenként

- **minimum 500 ezer – maximum 2 millió Ft.**

A támogatás mértéke a tevékenység megvalósítása során felmerülő összköltség legfeljebb 80%-a. A bíráló bizottság a veszélyeztetett helyzetben lévő épületek esetében a támogatás mértékét egyedi döntéssel megemelheti a felmerülő összköltség legfeljebb 90%-ára. A veszélyeztetettség mértékének megállapítása a benyújtott dokumentumok alapján a Bíráló Bizottság szakmai hatáskörébe tartozik.

A támogatás folyósítása – a megvalósítás ütemének megfelelően – támogatási előleg formájában egy, vagy több részletben történik, amelyek elszámolásakor a támogatásintenzitás betartása kötelező.

A támogatási előleggel való elszámolás bármely hiányossága esetén az Áht alapján az Ávr. szerint számított kamattal növelt visszafizetési kötelezettség keletkezhet.

A Támogatási Kérelem tartalmi és formai követelményei:

A Támogatási Kérelem tartalmi és formai követelményeit a jelen Tájékoztató és a mellékelt részletes Útmutató együttesen tartalmazza. A Népi Építészeti Program hivatalos felülete a nepiprogram.hu portál, mely további információs anyagokkal (Műszaki Segédlet, Gyakran Ismételt Kérdések, Tájház helyszínek összesített listája, minta dokumentumok) segíti a Kérelmet benyújtókat. Jelen támogatás **online**, a kérelem benyújtás és az ügyintézés **kizárólag az online felületen történik.**

A Támogatási Kérelem benyújtására vonatkozó információk:

A Támogatási Kérelmet a jelen Tájékoztató közzétételét követő **45 (negyvenöt)** napon belül kell benyújtani a Teleki László Alapítvány által üzemeltetett online felületen (www.nepiprogram.hu). A Tájékoztató **2023. október 3-án** jelenik meg, a kérelmek benyújtási határideje **2023. november 17. 23:59 óra.**

A Támogatási Kérelem elbírálása:

A Támogatási Kérelmekről az Építési és Közlekedési Minisztériumot vezető miniszter által felkért Bíráló Bizottság dönt. A döntés meghozatalát követően a Megvalósító írásban (az online felületen keresztül) értesíti a döntésről a Kérelmezőt.

További információ az alábbi elérhetőségen:

Telefonszám: +36 (1) 709 45 57 (kedden 09:00 - 14:00 között)

E-mail: kapcsolat@nepiprogram.hu

A Megvalósító által indokoltnak tartott egyéb információk:

A Megvalósító a támogatásban részesülő Kérelmezővel – az Ávr., az Áht. valamint a fejezeti kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 8/2016. (III. 25.) MvM rendelet alapján kialakított, – a szerződéskötéshez szükséges nyilatkozatok és dokumentumok benyújtását követően köti meg a Támogatási Szerződést.

A megvalósítási időszak: 2024. március 1. – 2024. szeptember 30.

A kérelmezhető támogatás célja: forrás biztosítása a kiemelt történeti értéket képviselő népi építészeti emlékek megőrzésére, felújítására irányuló **szakmai előkészítéshez**;

A szakmai előkészítés és az épületfelújítási tevékenység során a Népi Építészeti Program céljait az alábbiak szerint kell figyelembe venni:

- a meglévő történeti értékek az állagmegóvási, felújítási munkálatok során **nem bonthatók el**;
- elbontás vagy csere csak a helyreállítás megvalósíthatatlanságát alátámasztó szakvélemény alapján lehetséges;
- a támogatás célja a meglévő hagyományos építészeti értékek megőrzése és helyreállítása, így **teljes történeti épület elbontására, újjáépítésére, új épület tervezésére és építésére, tetőtér beépítés kialakítására/megtartására támogatás nem kérelmezhető.**
- a Program nem támogatja a népi építészettől idegen anyag- és színhasználat, szerkezeti megoldások, építészeti formák alkalmazását és az épület eredeti tömegét és térstruktúráját sértő beavatkozásokat, épületidegen funkció kialakítását

Támogatási kérelem csak a védett épület/építmény beépített elemeire, szerkezeteire vonatkozhat, berendezési tárgyakra nem.

Tájékoztatjuk a Kérelmezőket, hogy a kérelem benyújtásához szükséges online adatlapot kizárólag a nepiprogram.hu portálon lehet kitölteni és a csatolandó mellékletekkel együtt elektronikusan kell benyújtani.

Mivel a jelen Tájékoztató nem pályázati kiírás, az igényelhető támogatás nem minősül pályázati úton biztosított költségvetési támogatásnak, erre tekintettel – és figyelembe véve az Ávr. 102/D. § (1) bekezdésében foglaltakat – a támogatási döntést nem szükséges indokolni, a döntéssel szemben kifogás és jogorvoslati lehetőség nem nyújtható be.